

UPITNIK ZA NASTAVNIKE

Crnogorska akademija nauka i umjetnosti (CANU) u sklopu projekta *Humanizam i srednjoškolsko obrazovanje: mjesto i uloga sociologije i srodnih disciplina u obrazovnom sistemu Crne Gore*, realizuje istraživanje u svim gimnazijama i srednjim stručnim školama. Cilj istraživanja je prikupiti relevantne podatke o položaju sociologije (i srodnih disciplina) u srednjoškolskom obrazovnom sistemu od predmetnih nastavnika¹ i učenika, radi unapređenja postojeće pozicije društveno-humanističkih nauka u obrazovnom sistemu Crne Gore.

Upitnici obuhvataju šest tematsko-istraživačkih cjelina: *Mjesto sociologije i sociologa u društvu; Izvođenje nastave; Kompetencije i profesionalno usavršavanje nastavnika; Metodika, stručnost i etika prilikom izvođenja nastave; Korisnost sociologije kao nauke za učenike i autonomija i podrška u kolektivu.*

Molimo Vas da na pitanja odgovarate otvoreno i iskreno. Anketni listić nije potrebno potpisivati, anketa je anonimna.

Kako se ovo istraživanje sprovodi elektronskim putem, popunjavanje upitnika neće trajati više do 15 minuta. Dobijeni podaci korišće se isključivo u istraživačke svrhe.

Hvala na saradnji!

¹ Izrazi koji se u ovom upitniku koriste za fizička lica u muškom rodu, podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

A. Osnovna pitanja

A. 1. Pol: a) m b) ž

A. 2. Regija²: a) centralna b) južna c) sjeverna

A. 3. Godina starosti _____

A. 4. Godine radnog iskustva _____

A. 5. Formalno obrazovanje/Nivo obrazovanja

- a) doktorske studije
- b) postdiplomske magistarske studije (do 2003. godine)
- c) diploma visokog obrazovanja + 2 godine Postdiplomske magistarske studije
- d) postdiplomske specijalističke akademske i primijenjene studije (diplome visokog obrazovanja stečene do 2003. godine na Univerzitetu Crne Gore)
- e) osnovne akademske i primijenjene studije
- f) viša stručna škola

A. 6. Posjedujete li neko od viših nastavničkih zvanja:

- a) nastavnik mentor
- b) nastavnik savjetnik
- c) nastavnik viši savjetnik
- d) nastavnik istraživač u nastavi
- f) ne posjedujem nijedno od navedenih zvanja

A. 7. Ako je odgovor na prethodno pitanje „ne posjedujem ni jedno od navedenih zvanja“, navedite razloge:

- a) Nijesam upoznat o kriterijumima za sticanje nastavničkih zvanja.
- b) Nastavničko zvanje mi nije potrebno.
- c) U toku je postupak za ostvarivanje prava na sticanje višeg zvanja.
- d) Nešto drugo (navedite) _____

² Po Zakonu o teritorijalnoj organizaciji Crne Gore („Sl. list CG“ br. 54/11, 27/13; 62/13 i 12/14), Crna Gora je podijeljena na 23 jedinice lokalne samouprave i to:

- Primorski region: Bar, Budva, Herceg-Novi, Kotor, Tivat i Ulcinj;
- Središnji region: Glavni grad Podgorica, Prijestonica Cetinje i opštine Danilovgrad i Nikšić;
- Sjeverni region: Andrijevica, Berane, Bijelo Polje, Gusinje, Kolašin, Mojkovac, Petnjica, Plav, Pljevlja, Plužine, Rožaje, Šavnik i Žabljak.

B. Mjesto sociologije i sociologa u društvu

	<i>Slazem se u potpunosti</i>	<i>Djelimično se slažem</i>	<i>Niti se slažem niti ne</i>	<i>Ne slažem se</i>	<i>Ne slažem se u potpunosti</i>
<i>B. 1. Posao u prosvjeti je profesija koja je cijenjena u društvu.</i>					
<i>B. 2. U poređenju sa predmetima iz oblasti prirodnih nauka, društvene nauke su adekvatno zastupljene u nastavnom programu.</i>					
<i>B. 3. Posao profesora Sociologije manje se cijeni u društvu, nego posao profesora iz oblasti drugih naučnih disciplina.</i>					
<i>B. 4. Broj časova namijenjen nastavi predmeta Sociologija nastavnim planom za srednje škole je dovoljan.</i>					
<i>B. 5. Ponosan sam na to što predajem Sociologiju.</i>					
<i>B. 6. Sociologija i sociolozi se percipiraju kao značajni za razvoj našeg društva.</i>					
<i>B. 7. Mišljenje sociologa o društvenim pojavama i procesima se uvažava u društvu kome pripadam.</i>					
<i>B. 8. Nadoknada/plata koju dobijam za svoj rad je adekvatna.</i>					
<i>B. 9. Nagrade koje dobijam za svoj rad su adekvatne.</i>					

C. Izvođenje nastave

C. 1. Sociologiju kao predmet potrebno je izučavati:

- jednu školsku godinu (zadržati dosadašnju praksu)
- dvije ili više školskih godina
- Sociologiju treba izučavati kao izborni predmet
- drugo (navedite) _____

C. 2. Nastavni program za Sociologiju je prilagođen potrebama učenika.

- a) da
b) ne

C. 2.1. Ako je odgovor na prethodno pitanje „ne“, molimo Vas da obrazložite (zaokružiti jedan ili više odgovora):

- a) nastavni program nije sveobuhvatan
b) nije uspostavljen balans između znanja, vještina i stavova
c) nastavni program je preobiman
d) udžbenik nije adekvatan
e) Nešto drugo (navedite): _____

_____.

C. 3. Kako ocjenjujete dostupnost stručne literature?

- a) veoma dostupna
b) dostupna
c) nije dostupna

C. 3.1. Ukoliko je odgovor pod c, navedite razloge: _____

_____.

	<i>Slazem se u potpunosti</i>	<i>Slazem se</i>	<i>Niti se slazem niti ne</i>	<i>Ne slazem se</i>	<i>Ne slazem se u potpunosti</i>
<i>C. 4. Prostorije/učionice u kojima se obavlja nastava su adekvatne</i>					
<i>C. 5. Šta bi trebalo u prostoriji /učionici poboljšati? (navedite)_____</i>					
<i>C. 6. Tehnička oprema koju imam na raspolaganju za izvođenje nastave je dobra</i>					
<i>C. 7. Šta bi trebalo u prostoriji/učionici poboljšati kada je u pitanju tehnička opremljenost? (navedite)_____</i> _____ _____.					

C. 8. U toku nastave koristim (moguće je dati više odgovora):

- a) projektor
- b) kompjuter
- c) štampač
- d) internet
- e) nešto drugo (navedite): _____

	<i>Slažem se u potpunosti</i>	<i>Sla- žem se</i>	<i>Niti se sla- žem niti ne</i>	<i>Ne sla- žem se</i>	<i>Ne slažem se u potpunosti</i>
<i>C. 9. Digitalne tehnologije smatram korisnim u nastavnom procesu</i>					
<i>C. 10. Podstičem korišćenje digitalnih tehnologija od strane učenika</i>					

D. Kompetencije i profesionalno usavršavanje nastavnika

D. 1. Na koliko konferencija i/ili seminara ste učestvovali u prethodnih pet godina:

- a) 0
- b) 1
- c) 2
- d) 3
- e) više od 3

D. 2. U stručnim časopisima/zbornicima radova imam objavljen sljedeći broj stručnih/naučnih radova:

- a) 0
- b) 1
- c) 2
- d) 3
- e) više od 3

D. 3. Koliko puta ste javno nastupali u prethodne tri godine (televizija, novine, blog itd.)?

- a) 0
- b) 2–5 puta
- c) više od 5 puta

D. 3. *Da li ste član nekog strukovnog udruženja?*

- a) da
- b) ne

D. 3.1. *Ako je odgovor na prethodno pitanje „ne“, navedite razloge*

D. 4 *Da li imate napisane planove za tok vlastite karijere?*

- a) da
- b) ne

D. 4.1. *Ako je odgovor na prethodno pitanje „ne“, navedite razloge*

D. 5. *Da li se u školi u kojoj radite vrši sljedeći oblik procjene rada:*

- a) profesora od strane profesora DA NE

Ukoliko je odgovor „da“, navedite koji su oblici u pitanju:

- b) profesora od strane učenika DA NE

Ukoliko je odgovor „da“, navedite koji su oblici u pitanju:

D. 6. *Razmjenjujem iskustva sa kolegama iz svoje naučne oblasti:*

- a) stalno
- b) povremeno
- c) rijetko

D. 7. *Razmjenjujem iskustva sa kolegama iz drugih naučnih oblasti:*

- a) stalno
- b) povremeno
- c) rijetko

D. 8. *U koliko ste istraživanja (lokalnog, regionalnog, nacionalnog ili internacionalnog značaja) učestvovali u posljednjih pet godina?*

- a) 0
- b) 1
- c) 2
- d) 3
- e) više od 3

D. 9. *Internet koristim:*

- a) nekoliko puta mjesečno
- b) nekoliko puta sedmično

- c) manje od tri sata dnevno
- d) više od tri sata dnevno
- e) ne koristim internet

D. 10. Aktivan sam u društvenom životu zajednice kroz (moguće je dati više odgovora):

- a) političke partije
- b) društveni pokreti
- c) nevladine organizacije
- d) volonterski rad
- e) sindikat
- f) još nešto? (navedite šta) _____

E. Metodika, stručnost i etika prilikom izvođenja nastave

E. 1. Na časovima iz predmeta Sociologija koristim (moguće je dati više odgovora):

- a) predavanja/mini lekcije
- b) diskusije
- c) projekcije
- d) filmove/video klipove
- e) još nešto? (navedite šta) _____

E. 2. Ponuđene teme/oblasti kojim se bavi sociologija rangirajte od one za koju su učenici pokazali najveće interesovanje (1), do one koja ih najmanje interesuje (9):

- a) _____ ljudski kapital
- b) _____ socijalni kapital
- c) _____ mediji
- d) _____ demokratija
- e) _____ kultura
- f) _____ društvene mreže
- g) _____ društvene patologije
- h) _____ politika
- i) _____ religija

E. 3. Koji princip preovlađuje u Vašem metodičkom pristupu u nastavi?

- a) individualizovani pristup
- b) frontalni pristup

E. 4. Kod učenika cijenim (rangirajte ponuđene odgovore po važnosti od 1 do 4; brojem 1 označite onu koja za Vas ima najveću važnost):

- a) _____ znanje i vještine
 b) _____ vaspitanje
 c) _____ kritičko promišljanje i učešće u aktivnostima
 d) _____ pravovremeno izvršavanje učeničkih obaveza

	<i>Slazem se u potpunosti</i>	<i>Slazem se</i>	<i>Niti se slazem niti ne</i>	<i>Ne slazem se</i>	<i>Ne slazem se u potpunosti</i>
<i>E. 5. Nastavu osmišljavam tako da podučavam učenike kako da budu demokratski orijentisani.</i>					
<i>E. 6. Nastavi pristupam na način da podučavam učenike kako da budu autonomne ličnosti.</i>					
<i>E. 7. Redovno uvodim u nastavu nove tematske cjeline (u skladu sa temama iz lokalne zajednice i interesovanjima učenika (20%).</i>					
<i>E. 8. Izvodim nastavu u skladu sa savremenim metodičkim saznanjima i načelima.</i>					
<i>E. 9. Poslušnost i poštovanje autoriteta su najvažnije vrline koje učenici treba da nauče.</i>					
<i>E. 10. Stvaram prilike da učenici iskušaju nove ideje i umijeća.</i>					
<i>E. 11. Podstičem različite interpretacije usmenih i tekstualnih rasprava.</i>					

	<i>Slazem se u potpunosti</i>	<i>Slazem se</i>	<i>Niti se slazem niti ne</i>	<i>Ne slazem se</i>	<i>Ne slazem se u potpunosti</i>
<i>E. 12. Stvaram inkluzivno okruženje za sve učenike.</i>					
<i>E. 13. Pripremam priručnike sa dodatnim nastavnim materijalom radi obogaćivanja kurikuluma, omogućavam učenicima da ga koriste.</i>					
<i>E. 14. Služim se različitim aktivnim oblicima učenja proširujući ih i van razreda, te podstičem istraživanje kod učenika.</i>					
<i>E. 15. Postignuća učenika procjenjujem kroz proces učenja, kao i konačne rezultate.</i>					
<i>E. 16. Podstičem učenike da se uključe u postupak samoocjenjivanja i ocjenjivanje vršnjaka.</i>					
<i>E. 17. Prilagođavam nastavu u skladu sa stalnim opserviranjem i procjenjivanjem.</i>					
<i>E. 18. Podstičem samostalno učenje kod učenika (učim učenike kako da uče).</i>					
<i>E. 19. Bitno je da ista pravila u učionici važe za sve (uključujući i profesore).</i>					

	<i>Slazem se u potpunosti</i>	<i>Slazem se</i>	<i>Niti se slazem niti ne</i>	<i>Ne slazem se</i>	<i>Ne slazem se u potpunosti</i>
<i>E. 20. Disciplina i poslušnost kod učenika su bitniji od kreativnosti i slobode iznošenja stavova.</i>					
<i>E. 21. Upoznat sam o standardima kvalitetne nastavne prakse.</i>					
<i>E. 22. Bitnije je učenike učiti samostalnom nego timskom radu.</i>					
<i>E. 23. Bitnije je kod učenika podsticati osjećaj uključenosti nego ostvareni uspjeh u školi.</i>					
<i>E. 24. Transparentnost i pravednost u školi kao kolektivnu su bitnije od efikasnosti i ekonomičnosti.</i>					
<i>E. 25. Nastavu na predmetu Sociologija treba izvoditi na vrijednosno neutralan način.</i>					

Ocijenite od 1 do 5 (1 je najviša ocjena)	1	2	3	4	5
<i>E. 26. Kritičko razmišljanje učenika je važno za predmet koji predajem.</i>					
<i>E. 27. Tokom nastave podstičem učenike da budu aktivni članovi školske zajednice.</i>					

<i>E. 28. Poslušnost i poštovanje autoriteta su najvažnije vrline koje učenici treba da steknu.</i>					
<i>E. 29. Demokratske vrijednosti, stavove i ponašanje je potrebno učiti i steći putem obrazovanja.</i>					

F. Korisnost sociologije kao nauke za učenike

Znanje iz Sociologije:	<i>Slazem se u potpunosti</i>	<i>Slazem se</i>	<i>Niti se slazem niti ne</i>	<i>Ne slazem se</i>	<i>Ne slazem se u potpunosti</i>
<i>F. 1. korisno je jer olakšava razumijevanje društva u kojem živimo</i>					
<i>F. 2. korisno je zato što stvara kritičku svijest kod pojedinca</i>					
<i>F. 3. podstiče društveni aktivizam</i>					
<i>F. 4. korisno je zato što stvara sposobne individue koje znaju kako da se izbore sa izazovima koji postoje u društvu</i>					
<i>F. 5. će pomoći učenicima pri nalaženju posla.</i>					
<i>F. 6. će koristiti učenicima za napredovanje u karijeri</i>					

G. Autonomija i podrška u kolektivu

<i>U školi u kojoj radim imam:</i>	<i>Slazem se u potpunosti</i>	<i>Slazem se</i>	<i>Niti se slazem niti ne</i>	<i>Ne slazem se</i>	<i>Potpuno se ne slazem</i>
<i>G. 1. podršku direktora/PP službe za pokretanje inicijativa (npr. organizovanje ljetnjih/zimskih škola, učeničkih volonterskih aktivnosti, kampanja, posjeta obrazovnim institucijama itd.)</i>					
<i>G. 2. podršku uprave da se usavršavam i da pohađam relevantne profesionalne obuke (npr. seminari, konferencije, stručna usavršavanja).</i>					

<i>Ocijenite od 1 do 5 trenutne odnose u Vašoj školi (1 je najviša ocjena)</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
<i>G. 3. Zastupljenost demokratskih procedura i principa u odlučivanju u Vašoj školi.</i>					
<i>G. 4. Kvalitet međuljudskih odnosa u nastavničkom dijelu kolektiva.</i>					
<i>G. 5. Poštovanje učeničkih stavova i mišljenja o pitanjima iz oblasti rada škole.</i>					